

**MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2025/2026
Etap rejonowy – 2 grudnia 2025 r.
Temat: „Problemy moje, twoje, nasze boje, polityka”**

1. Przed rozpoczęciem sprawdzania nauczyciele zakreślają na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisanie i zapisują na dole strony ich liczbę.
2. Zadania oceniamy zgodnie ze schematem punktowania. W tabeli pod każdym zadaniem wpisujemy **czerwonym** długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem sumę punktów nanosimy na pierwszą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, do tabelki pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 1, 0).
3. Punkty przyznajemy za odpowiedź poprawną, wynikającą z lektury oraz z obserwacji świata. W schemacie punktowania podano tylko **przykładowe** odpowiedzi i wskazano **zasady ich zaliczania**. Jeśli w odpowiedziach pojawi się **błąd rzeczowy**, to w danym kryterium nie przyznajemy punktu.
4. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382). **Powtórzoną kilkakrotnie w tym samym zadaniu niepoprawną konstrukcję językową lub pomyłkę w zapisie czy interpunkcji (takie samo zdanie) traktujemy jako jeden błąd.**
5. Na marginesie zaznaczamy tylko te błędy, które w danym zadaniu podlegają ocenie. Oznaczenia błędów:
 - **jęcz.** – błąd językowy (fleksyjny, składniowy, frazeologiczny, słowotwórczy, leksykalny, stylistyczny, powtórzenie...),
 - **ort.** – błąd ortograficzny,
 - **int.** – błąd interpunkcyjny.
6. Podczas realizacji zadań na wszystkich etapach konkursu **obowiązuje pisownia imion i nazwisk autorów oraz tytułów tekstów podana w wykazie literatury**. Błędy w zapisie traktowane są jako błędy ortograficzne. Błędy w odmianie / brak odmiany imienia i nazwiska autora / imienia i nazwiska bohaterów jako błędy językowe.
7. Jeśli w zadaniach 6., 7a, 10. i 11. wypowiedź będzie krótsza niż wymagana liczba słów, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.
8. Jeśli w zadaniach 6., 7a, 9a, 10. i 11. wypowiedź zostanie napisana na inny temat lub w innej formie niż wskazane w poleceniu, lub uczestnik nie odwoła się do konkursowej lektury **za całe zadanie przyznajemy 0 pkt.**
9. Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.

Schemat punktowania			
zadanie	przykładowa odpowiedź	punktacja	zasady przydzielania punktów
1.	Np. 1. Napaść zbójców na Żyda w drodze z Jerozolimy do Jerycha i pozostawienie rannego na pewną śmierć. 2. Obojętność współbraci (kapłana i lewity) wobec leżącego, rannego. 3. Empatia i pomoc Samarytanina – opatrzenie ran, odkażenie winem i oliwą, opłacenie dwoma denarami (pieniędzmi) miejsca w gospodzie oraz opieki gospodarza...	0-5	Po 1 pkt. przyznaje się za sformułowanie poprawnej pod względem rzeczowym informacji z przypowieści. 1 pkt przyznaje się za zapisanie wszystkich informacji w jednorodnej formie składniowej oraz zgodnie z chronologią zdarzeń. 1 pkt przyznaje się za poprawne pod względem językowym oraz ortograficznym zapisanie wszystkich informacji (dopuszcza się 1 błąd niezależnie od kategorii). <i>Uwaga! Jeśli uczestnik zapisze tylko jeden punkt, to nie przyznajemy punktów za kryteria 2. i 3.</i>
2.	Np. a) czerwony płaszcz – symbol miłości, miłosierdzia, empatii; serce, krew bliźniego (w znaczeniu: bliźnim jest każdy człowiek); szlachetność (szlachectwo polega na dokonaniu czynu), boskość (zachowuje się jak Bóg)... b) nagie ciało Żyda zwisające z kolan Samarytanina – bieda, rany, śmierć, brak życia, choroba, wstyd, poniżenie, bezbronność... c) ludzie na drugim, trzecim planie – obojętność, zajmowanie się swoimi sprawami, niezauważanie potrzebujących...	0-3	Po 1 pkt. przyznaje się za właściwe w kontekście interpretacji przypowieści odczytanie sensu jednego znaku.
3.	Np. student, Janowa – <i>Mendel Gdański</i> Janowa stawia w oknie święte obrazki, by ochronić dom Mendla przed rozjuszonym tłumem; student staje w obronie Żydów, jest sam przeciwko tłumowi, potem siedzi przy rannym chłopcu, towarzyszy mu w cierpieniu; bohaterowie robią to, mimo że nie są Żydami, lecz katolikami... Hubermannowie – <i>Złodziejka książek</i> Mimo szalejącej nienawiści do Żydów Hans i Rosa przyjmują Maksa	0-5	Po 1 pkt. przyznaje się za podanie dwóch poprawnych pod względem rzeczowym informacji z lektury dotyczących wskazanych bohaterów. 1 pkt przyznaje się za wskazanie w całej wypowiedzi na sens przypowieści (pomaga ktoś, kto jest obcy kulturowo, religijnie, społecznie). 1 pkt przyznaje się za poprawność

		Vandenburga, dają mu schronienie i jedzenie (sami głodują, jedzą tylko grochówkę); kiedy zimą Max zachorował, przenoszą go do swojego pokoju i opiekują się nim... Liesel i Rudy – <i>Złodziejka księżek</i> Liesel towarzyszy Maksowi w piwnicy, spędza z nim czas, rozmawia, kiedy Max jest chory, opiekuje się nim, opowiada mu wszystko, co się dzieje; kiedy do Dachau idzie marsz Żydów, to Liesel i Rudy zostawiają na drodze chleb...		językową (dopuszcza się 1 błąd językowy).
4.		Np. sytuacja: po ataku tłumu, po pogromie, po wybiciu szyb w domu, po zranieniu w głowę wnuka... wyjaśnienie: Mendel nie rozumie, dlaczego został napadnięty, dlaczego „biją żydów”, w rozmowie z zegarmistrzem podawał argumenty o pracy dla tego miasta, o życiu w tym mieście, tworzeniu go. Stary człowiek, gdy mówi, że umarło serce dla tego miasta, czyli miłość, przywiązanie, czuje się zdradzony odrzucony, wyobcowany...	0-3	2 pkt. przyznaje się za wskazanie okoliczności oraz wyjaśnienie sensu w kontekście całej noweli, 1 pkt – przyznaje się za ogólnikowe wyjaśnienie, bez przywołania treści noweli. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (dopuszcza się 1 błąd językowy).
5.		Np. 1) Żyd – nazwa członka narodu, podobnie Polak, Niemiec... 2) żydzi – nazwa przedstawiciela religii, wyznania, podobnie katolik, luteranin	0-2	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawne wyjaśnienie zasady pisowni (<i>nie muszą być podane inne przykłady; musi być podana konkretna zasada ortograficzna, nie np. nazwa własna</i>).
6.		Np. Wskazaliby na chęć niesienia pomocy, ulżenia w biedzie, wspólnotę losów – są braćmi, łączą ich więzy krwi, chcą podzielić się tym, co mają, nie są egoistami...	0-3	2 pkt. przyznaje się za przedstawienie interpretacji bajki, wskazanie postaw; 1 pkt – przyznaje się za ogólnikowe wyjaśnienie, samo przywołanie tekstu (<i>Uwaga! Jeśli zostaną przytoczone wypowiedzi z bajki, to uczestnik otrzymuje 0 pkt. za to zadanie. Nie muszą być zapisane oddzielnie wypowiedzi każdego z braci</i>). 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (wymaga się tekstu bezbłędnego).
7.	a)	Np. narratorem jest śmierć ; narrator pierwszoosobowy, towarzyszy swoim bohaterom, opowiada o tym, co dzieje się w różnych miejscach świata,	0-4	3 pkt. przyznaje się za wskazanie narratora (śmierć) oraz uwzględnienie co najmniej trzech konkretnych informacji

	jego wyznacznikiem są barwy (odpowiednie kolory pojawiają się, gdy ludzie umierają), przeprowadza dusze do lepszego miejsca, wieczności, ciągle pracuje, nie przypomina stereotypowego wyobrażenia na temat śmierci (kościotrup z kosą), jest nieuchronny (nikt nie umknie przed śmiercią), ma dystans do tego, co robi, chciałby odpocząć, posługuje się metaforami, porównaniami...		o narratorze, 2 pkt. – za wskazanie narratora (śmierć) oraz uwzględnienie co najmniej dwóch konkretnych informacji o narratorze, 1 pkt – za wskazanie narratora (śmierć) oraz próbę opisu narratora. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową co najmniej trzyzdaniowego tekstu zwanego (wymaga się wypowiedzi bezbłędnej).
b)	Np. <i>Złodziejka książek</i> – tytuł odnosi się do głównej bohaterki, która kradnie książki. Pierwszą z nich był „Podręcznik grabarza”. Inne książki zabierała np. z domu burmistrza...	0-1	1 pkt przyznaje się za podanie co najmniej dwóch informacji, pozwalających na uzasadnienie trafności tytułu.
c)	Np. * „Strząsacze” słów – ci, którzy wchodzi na drzewa i rozumieją siłę oddziaływania słów... * Chłopiec zobaczył matkę z dzieckiem, które płakało, gdy matka je karmiła, a uspokoiło się, gdy zaczęła mówić do niego łagodnie; zaobserwował „moc” słowa... * Liesel ulitowała się nad „wyrzutkiem”, zapłakała nad jego losem, gdy był chory, ze łzy powstało nasionko, z którego wyrosło drzewo... * manipulacja, demagogia, porwanie za sobą tłumów, odebranie ludziom samodzielności myślenia, zdolności oceny...	0-4	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawną, wyczerpującą odpowiedź na każde pytanie.
d)	Np. * dojście Hitlera do władzy (ostateczne wygranie wyborów do Reistagu w 1933 r., przejęcie pełni władzy po śmierci Hindenburga w 1934 r.), * założenie obozu koncentracyjnego w Dachau (miejscowość w Niemczech, koło Monachium, obóz założony wiosną 1933 r. dla przeciwników politycznych, Żydów), * wprowadzenie ustaw norymberskich (zakaz sprawowania przez Żydów funkcji urzędniczych, zakaz zawierania małżeństw z obywatelami narodowości żydowskiej, 15.09. 1935 r.), * olimpiada w Berlinie (1936 r., Jesse	0-3	Po 1 pkt. przyznaje się za podanie faktu historycznego obecnego w powieści oraz jednej poprawnej informacji na temat tego faktu (np. wystarczy data roczna lub objaśnienie pojęcia...).

		Owens, czarnoskóry, czterokrotny mistrz olimpijski), * Noc Kryształowa (pogrom Żydów, wybijanie szyb w sklepach i domach należących do Żydów, 9/10.11.1938 r), * wybuch II wojny (napaść Hitlera na Polskę, 1 września 1939 r.)...		
	e)	Np. Wmawia się ludziom jakiegoś narodu, że są gorzej traktowani, wskazuje się winnego ich obecnej sytuacji, stopniowo odbiera się prawa tej grupie, potem zaczyna się prześladować tych ludzi, poniżać, odziera ich z godności, traktuje jak zwierzęta , a następnie odbiera im życie...	0-2	2 pkt. przyznaje się za przedstawianie trzech elementów mechanizmu „rodzenia się rasizmu” oraz skutku, 1 pkt –za ogólnikowe wskazanie na mechanizm powstawania rasizmu oraz skutek...
8.		Poprawne: 2, 3, 5, 6, 9	0-3	3 pkt. przyznaje się za poprawne zaznaczenie pięciu informacji, 2 pkt. – za poprawne zaznaczenie czterech informacji, 1 pkt – za poprawne zaznaczenie dwóch-trzech informacji. <i>(Uwaga! Za każdą błędną odpowiedź odejmuje się 1 pkt).</i>
9.	a)	Np. Jacyś ludzie to emigranci, uciekinierzy, którzy chcą schronić się przed wojną. Na swojej drodze spotykają ludzi, którzy mogą im pomóc lub wydać ich oprawcom. W powieści, np. Hubermannowie ukrywają Żyda, naziści przychodzą i szukają ukrywających się Żydów; za to można trafić do obozu. Kiedy jest marsz Żydów do Dachau, to dzieci zostawiają im chleb na drodze, a żołnierze zabierają go i biją więźniów...	0-4	Po 2 pkt. przyznaje się za wyjaśnienie sensu zacytowanego utworu w kontekście powieści M. Zusaka, 1 pkt – za ogólnikowe wyjaśnienie, bez przywoływania konkretnych informacji z powieści.
	b)	W różnych sytuacjach, szczególnie w sytuacjach nadchodzącego zagrożenia, ludzie gromadzą zapasy, myślą tylko o sobie, są egoistami. Hubermannowie przyjmują pod swój dach Liesel, dzielą się grochówką z Maksem, inni postępują przeciwnie, np. Frau Diller (właścicielka sklepu) jest zwolenniczką Hitlera, każe w sklepie hajlować, niczego nie chce dać za darmo, piętnuje” zachowanie Hansa, który pomógł Żydom...	0-3	1 pkt przyznaje się za właściwe pozostawienie dwóch nazw

		danych, może to dotyczyć każdego z nas... * zaimki dzierżawcze , które podkreślają egoizm, brak empatii, myślenie tylko o sobie...		zaimków (nieokreślone i dzierżawcze). Po 1 pkt. przyznaje się za właściwe określenie funkcji celowego nagromadzenia zaimków.
10.	Np. Wisława Szymborska, <i>Jacyś ludzie</i> hipotezy: tragiczny los uchodźców, tułaczka jako los uciekinierów, ludzie za wszelką cenę chcą ocalić życie swoje i swoich bliskich, jedni dzielą się z potrzebującymi tym, co mają, inni przeganiają ich... Tadeusz Różewicz, <i>List do ludożerców</i> hipotezy: oskarżenie o brak empatii, zrozumienia, egoizm jako znak czasów, brak zaufania do drugiego człowieka, brak zrozumienia dla potrzeb drugiego człowieka, zawłaszczanie świata na własność...		0-5	Po 2 pkt. przyznaje się za sformułowanie hipotezy interpretacyjnej i jej opis, 1 pkt – za sformułowanie hipotezy i próbę jej opisu. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (dopuszcza się 1 błąd).
11.	List otwarty		0-20	
11.1	realizacja tematu		0-10	1 pkt przyznaje się za zredagowanie listu otwartego na temat problemów współczesnego świata i świadome wykorzystanie pointy . 2 pkt. przyznaje się za prezentację co najmniej dwóch problemów obecnych we współczesnym świecie, 1 pkt – za ogólnikowe wskazanie problemów. 2 pkt. przyznaje się za opisanie sposobów na pokonanie trudności, 1 pkt – za wymienienie sposobów, bez głębszej refleksji. 2 pkt. przyznaje się za celowe i funkcjonalne wykorzystanie informacji z dwóch lektur z II etapu , 1 pkt – za celowe i funkcjonalne wykorzystanie informacji z jednego utworu lub ogólnikowe odwołanie się do dwóch tekstów. 1 pkt przyznaje się za celowe i funkcjonalne urozmaicenie listu (element dyskusji, rozmowy, prowokowanie pytań, perswazji,

			odwoływanie się do wspólnych doświadczeń, elementy streszczenia; list to rozmowa...). 2 pkt. przyznaje się za celowe i funkcjonalne wprowadzenie co najmniej sześciu różnych środków językowych (epitety, porównania, przenośnie, wyliczenia, apostrofy...); 1 pkt – za celowe i funkcjonalne wprowadzenie pięciu różnych środków.
Punkty za pozostałe kryteria są przyznawane pod warunkiem, że tekst liczy co najmniej 190 słów.			
11.2	kompozycja	0-2	1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwanego i spójnego listu otwartego. 1 pkt przyznaje się za celowe wydzielenie segmentów, akapitów, części (miejsce i data (mogą być przedstawione opisowo), nagłówek, podpis nadawcy).
11.3	język i styl	0-5	1 pkt przyznaje się za bogactwo słownictwa, ciekawe konstrukcje składniowe, bogatą frazeologię, erudycję. poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa...) 0-3 bł. – 4 pkt., 4-5 bł. – 3 pkt., 6-7 bł. – 2 pkt, 8-9 bł. – 1 pkt, 10 bł. i więcej – 0 pkt.
11.4	poprawność ortograficzna	0-2	0-2 bł. – 2 pkt., 3-4 bł. – 1 pkt, 5 bł. i więcej – 0 pkt.
11.5	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 10 błędów.
Łącznie:		0-70	